

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2022-05-16 Nr. (1.6Mr) 2T-764
Į 2022-05-04 Nr. 1D-2467

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 526, 536 ir 589 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 526¹ straipsniu įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 38 ir 39 straipsnių pakeitimo ir 8 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 2, 45, 46, 57, 62 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 5, 6, 13 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo Nr. VIII-1856 10 straipsnio pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 2 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo Nr. I-1623 2, 6 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 2 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 2, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 27, 29 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9, 14, 15, 18 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 2, 3, 4 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 1 priedo pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22, 23, 37 ir 44¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 21 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo](#) projektus, teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 2, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 27, 29 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – NPI projektas):

1. Atkreipiame dėmesį, jog pagal Lietuvos Respublikos konstitucinių įstatymų sąrašo konstitucinio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 9 punktą, į Lietuvos Respublikos konstitucinių įstatymų sąrašą įrašytas ir Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties konstitucinis įstatymas. Vadovaujantis Konstitucinių įstatymų sąrašo konstitucinio įstatymo 2 straipsnio 2 dalimi, šis įstatymas, t. y. Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymas, turi būti priimamas kaip

konstitucinis įstatymas ir tik pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją bei Lietuvos Respublikos Seimo statute nustatytas konstitucinių įstatymų leidybos procedūras.

2. Konstitucijos 145 straipsnyje nurodyta, kad įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, laikinai gali būti apriojamos teisės ir laisvės, nurodytos Konstitucijos 22, 24, 25, 32, 35 ir 36 straipsniuose. Kitų teisių ribojimo atveju pakankamas būtų ir, pavyzdžiui, ekstremaliosios situacijos režimas. NPĮ projekto 2 straipsniu keičiamo Nepaprastosios padėties įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad nepaprastoji padėtis gali būti įvedama kai kyla grėsmė Lietuvos Respublikos konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai ir šios grėsmės neįmanoma pašalinti nepanaudojus Konstitucijoje ir šiame įstatyme įtvirtintų nepaprastųjų priemonių. Taigi, nors Konstitucijoje kalbama apie nepaprastosios padėties būtinumą tik Konstitucijos 22, 24, 25, 32, 35 ir 36 straipsniuose nurodytų teisių ir laisvių ribojimo atveju (t. y. konstitucinių teisių ribojimo būtinumas yra nepaprastosios padėties skiriamasis požymis, skiriantis ją nuo, pavyzdžiui, minėtos ekstremaliosios situacijos), tačiau minėta NPĮ projekto formuluotė „ir šiame Įstatyme nustatytų nepaprastųjų priemonių“ įveda neaiškumą ir sukuria erdvę interpretacijoms, jog visos nepaprastosios priemonės, nurodytos Nepaprastosios padėties įstatymo 28 straipsnyje (t. y. ne tik konstitucinių teisių ribojimas), gali būti taikomos tik nepaprastosios padėties metu, nors pagal Konstituciją jos gali būti įvedamos ir ekstremaliosios situacijos režimo metu. Nepaprastosios priemonės gali būti naudojamos ir kitais atvejais pagal kitus įstatymus ir tam nereikia konstitucinio nepaprastosios padėties režimo (išskyrus atvejus, kai atitinkama situacija nepatektų į naujos redakcijos Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo reguliavimo sritį). Taigi, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 6 ir 7 dalyse įtvirtintų aiškumo ir sistemiškumo principų laikymąsi, siūlome tikslinti NPĮ projektu keičiamą Nepaprastosios padėties įstatymo 3 straipsnio 1 dalį, ją siejant tik su minėtų Konstitucijoje įtvirtintų teisių ir laisvių ribojimais ir atsisakant formuluotės „ir šiame Įstatyme nustatytų nepaprastųjų priemonių“. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 12 punkte įtvirtintu subsidiarumo principu, atitinkamai siūlome tikslinti NPĮ projektą numatant, kad nepaprastosios priemonės, numatytos Nepaprastosios padėties įstatymo 28 straipsnyje, nutarime dėl nepaprastosios padėties įvedimo gali būti nustatomos tais atvejais, kai nepaprastoji padėtis skelbiama nesant paskelbtos ekstremaliosios situacijos, o esant šalyje paskelbtai ekstremaliajai situacijai, nepaprastosios priemonės, šiuo metu numatytos Nepaprastosios padėties įstatymo 28 straipsnyje (neapimančios konstitucinių teisių ir laisvių ribojimo), turėtų būti nustatomos vadovaujantis naujos redakcijos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymu. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad dėl to tikslintinas ir galiojančio Nepaprastosios padėties įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 4 punktas, kuris gali klaidinti, jog siekiant pritaikyti visas nepaprastąsias priemones būtina įvesti nepaprastąją padėtį.

Dėl Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – KVCSĮ):

3. KVCSĮ nustato galimybę Vyriausybės nutarimu nustatyti asmens judėjimo laisvės, privataus gyvenimo, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus. Galimybė nustatyti iš esmės analogiškus apribojimus nustatyta ir Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 21 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo projekte (toliau - ŽULPKĮ projektas). Šiame kontekste atkreipiame dėmesį į tai, kad atitinkamuose Konstitucijos straipsniuose yra apibrėžta kokiais tikslais, kokias Konstitucijoje įtvirtintas vertybes ginant, būtų galima įstatyme nustatyti atitinkamus konstitucinių teisių ir laisvių ribojimus: 24 straipsnyje numatyta, kad tik „kai reikia garantuoti **viešąją tvarką**, sulaukyti nusikaltėlių, gelbėti žmogaus **gyvybę, sveikatą** ar **turtą**“; 32 straipsnyje nurodyta, kad kai „būtina **valstybės** saugumui, žmonių **sveikatai** apsaugoti, taip pat vykdant teisingumą.“ Pagal nurodytas Konstitucijos nuostatas įstatymas galėtų suteikti Vyriausybei įgaliojimus nustatyti ribojimus ne

visais KVCSĮ reglamentuojamais atvejais, bet tik Konstitucijos nuostatų rėmuose ir siejant su pavojumi žmonių sveikatai ar gyvybei, o 24 straipsnio atveju ir viešajai tvarkai, t. y., pagal Konstituciją negalima riboti šių konstitucinių teisių siekiant kitų, nei yra nurodyti atitinkamuose Konstitucijos straipsniuose, tikslų. Atsižvelgiant į tai, siūlytina aiškinamajame rašte pagrįsti kiekvieno iš nustatomų ribojimų atitiktį atitinkamoms Konstitucijos nuostatomis bei įvertinti galimybę papildyti projektus nuostatomis, nustatančiomis tikslus, kurių siekiant būtų nustatomi atitinkami ribojimai.

4. KVCSĮ 41 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad nustatydamas šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytus apribojimus, Vyriausybė turi laikytis proporcingumo principo, nepažeisti sąžiningos konkurencijos ir ūkio subjektų lygiateisiškumo ir nenustatyti jų taikymo termino, ilgesnio už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos trukmę. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų atžvilgiu nustatytus apribojimus Vyriausybė turi nedelsdama atšaukti, kai išnyksta priežastys, dėl kurių šie ribojimai buvo nustatyti. Atkreipiame dėmesį, kad pirmiausia turėtų būti užtikrinamas apribojimų terminuotumas, įvertinant nustatytų apribojimų pagrįstumą ir proporcingumą, taip pat numatytas nustatytų apribojimų periodinis peržiūrėjimas. Siūlytina patikslinti aptariamą nuostatą nurodytu aspektu. Taip pat siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga iš esmės analogiškais nuostatomis papildyti ŽULPKĮ projektą.

5. Lieka nepagrįstais KVCSĮ 5 straipsnio sakinio „Siekiant šiame straipsnyje nurodytų tikslų gali būti priimami tam būtini asmens duomenų tvarkymą reglamentuojantys sprendimai“ tikslas, reikšmė ir pridėtinė vertė. Asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu, jei jis atitinka 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) 5 ir 6 straipsnio bei kitų Reglamento straipsnių, o tvarkant specialių kategorijų asmens duomenis – ir Reglamento 9 straipsnio reikalavimus. Vadovaujantis Reglamento 6 straipsnio 1 dalimi, duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju jeigu taikoma bent viena iš šioje dalyje nurodytų sąlygų, ir tik tokiu mastu, koku ji yra taikoma, pvz., tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojai taikoma teisinė prievolė (c punktas), tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojai pavestas viešosios valdžios funkcijas (e punktas). Pagal Reglamento 6 straipsnio 2 dalį valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas Reglamento taisyklių taikymui pritaikyti, kiek tai susiję su duomenų tvarkymu, kad būtų laikomasi 1 dalies c ir e punktų, tiksliau nustatydamos konkrečius duomenų tvarkymui keliamus reikalavimus ir kitas teisėto ir sąžiningo duomenų tvarkymo užtikrinimo priemones. Reglamento 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad 1 dalies c ir e punktuose nurodytas duomenų tvarkymo pagrindas nustatomas Sąjungos teisėje arba duomenų valdytojai taikomoje valstybės narės teisėje. *Duomenų tvarkymo tikslas nustatomas tame teisiniame pagrinde* arba, 1 dalies e punkte nurodyto duomenų tvarkymo atveju, yra būtinas, siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojai pavestas viešosios valdžios funkcijas. Tame *teisiniame pagrinde galėtų būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal šį reglamentą taikomų taisyklių pritaikymui*, įskaitant bendrąsias sąlygas, reglamentuojančias duomenų valdytojo atliekamo duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytinų duomenų rūšis, atitinkamus duomenų subjektus, subjektus, kuriems asmens duomenys gali būti atskleisti ir tikslus, dėl kurių asmens duomenys gali būti atskleisti, tikslo apribojimo principą, saugojimo laikotarpius ir duomenų tvarkymo operacijas bei duomenų tvarkymo procedūras, įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrintas teisėtas ir sąžiningas duomenų tvarkymas. Kai tvarkomi specialių kategorijų asmens duomenys, Reglamento 9 straipsnio 2 dalies atitinkamuose punktuose taip pat numatyti papildomi reikalavimai teisės aktams. Reglamento 9 straipsnio 2 dalies c, g ar i punktuose (kurie galėtų būti aktualūs vykdant paieškos, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykį, ekstremalųjį įvykį, krizę ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius)

įtvirtinta, kad turi būti *numatytos tinkamos ir konkrečios duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės*. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad aukščiau minėtas sakinyss neišpildo nei vienos asmens duomenų tvarkymo teisiniam pagrindui keliamos sąlygos, todėl jį siūlome braukti.

6. Vadovaujantis Reglamento 57 straipsnio 1 dalies c punktu, priežiūros institucija pataria vyriausybei ir kitoms institucijoms teisėkūros ir administracinių priemonių, susijusių su fizinių asmenų teisių ir laisvių apsauga tvarkant duomenis, klausimais. Atsižvelgdami į tai, projektą išvadoms gauti siūlome pateikti ir Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

7. KVCSI 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte siūloma nustatyti, kad Nacionalinis krizių valdymo centras informuoja Ministrą Pirmininką apie ypatingus įvykius, grėsiančias ar susidariusias krizes ir ekstremaliasias situacijas. Lieka nepagrįsta ir neapibrėžta, koks yra šio informavimo tikslas ir kokie būtų tolesni Ministro Pirmininko veiksmai. Atkreiptinas dėmesys, kad KVCSI nenustatyti įgaliojimai Ministrui Pirmininkui krizių valdymo ir civilinės saugos srityje. Galbūt aptariamoje nuostatoje turėta omenyje Vyriausybė (Nacionalinis krizių valdymo centras informuoja Vyriausybę).

8. KVCSI 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte siūlytina nurodyti kam turi teisę skirti privalomus nurodymus Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas. KVCSI 10 straipsnio 3 dalies 2 punkte siūlytina nurodyti kam ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos teikia atitinkamą informaciją, įvertinti ar nebūtų tikslinga apjungti KVCSI 10 straipsnio 3 dalies 2 ir 4 punktus, nes abiejų nuostatos susijusios su informacijos teikimu.

9. Siūlytina tikslinti KVCSI 10 straipsnio 4 dalį iš jos išimant nuostatą, paaiškinančią, kad socialinių paslaugų įstaigos „<...> suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme <...>“. Siekiant užtikrinti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 6 ir 7 dalyse įtvirtintų aiškumo ir sistemiškumo principų laikymąsi bei vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 35 punktu, siūlytina paaiškinimą dėl to kaip ir visų KVCSI naudojamų sąvokų pateikti KVCSI 2 straipsnio 37 dalyje.

10. KVCSI 17 straipsnis reglamentuoja savanorių, nevyriausybinių organizacijų ir asociacijų (toliau – NVO) pasitelkimą atitinkamų darbų ir funkcijų vykdymui, šiame straipsnyje, be kita ko, numatoma, kad NVO pajėgos pasitelkiamos pagal pagalbos sutartis, sudarytas su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, kitomis įstaigomis ir ūkio subjektais arba operacijų vadovo sprendimu, numatoma, kad NVO pajėgų, su kuriomis sudarytos pagalbos sutartys, pasirengimas vykdyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus ir funkcijas, šių darbų ir funkcijų vykdymas ir šio straipsnio 6 dalyje nurodytas mokymas gali būti finansuojamas iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, Vyriausybės nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomas reguliavimas susijęs su valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų naudojimu, siūlytina įvertinti, ar, siekiant aiškumo, neturėtų būti reglamentuota: a) įstatyme – kaip bus pasirenkamos konkrečios NVO, t. y. NVO atrankos kriterijai, šiame straipsnyje nurodytų pagalbos sutarčių sudarymo kriterijai; b) poįstatyminiame teisės akte – šiame straipsnyje nurodytų pagalbos sutarčių sudarymo tvarka (įstatyme nustatant pavedimą atitinkamam subjektui tvirtinti šią tvarką). Taip pat, vertinant KVCSI 17 straipsnio nuostatas, kyla klausimų dėl šio straipsnio nuostatų santykio su Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymu, kuriame, be kita ko, reglamentuojami nevyriausybinių organizacijų finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis tikslai ir tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šis įstatymas nustato nevyriausybinių organizacijų finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis tikslus ir tvarką, nei šis nei kiti straipsniai nenustato išlygų, kad kiti įstatymai gali nustatyti kitokius finansavimo tikslus ir kitokią tvarką. Iš esmės pritartina KVCSI 17 straipsnio 7 dalies nuostatoms, kurios numato vieną, Vyriausybės tvirtinamą finansavimo tvarką (nepriklausomai nuo to ar finansavimas skiriamas iš valstybės biudžeto ar iš

savivaldybių biudžetų), tačiau atkreiptinas dėmesys į Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 7 straipsnio 4 dalį, kurioje nustatyta, kad nevyriausybinių organizacijų *finansavimo iš savivaldybės biudžeto tvarką*, šių lėšų administravimo tvarką ir finansuotinas nevyriausybinių organizacijų veiklos sritis, atsižvelgusi į nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką ir įvertinusi vietos bendruomenės poreikius, *nustato savivaldybės taryba*.

11. Siūlytina įvertinti ar, siekiant aiškumo, nebūtų tikslinga apibrėžti, kuo skiriasi valstybiniai krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai nuo kitų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų. Atsižvelgiant į tai, kad KVCSĮ 23 straipsnio 6 dalyje nurodytas subjektas tvirtinantis valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, siūlytina įvertinti, ar, siekiant aiškumo, nebūtų tikslinga nurodyti subjektus, tvirtinančius kitus šiame įstatyme nurodytus planus. Taip pat siūlytina peržiūrėti ir suvienodinti vartojamas formuluotes: 35 straipsnio 1 dalies 6 punktas – „valstybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planas“, kitur tekste – „valstybinis ekstremaliųjų situacijų valdymo planas“.

12. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nėra vartojama formulė „bendrojo lavinimo mokykla“, vartojama formulė „bendrojo ugdymo mokykla“. Nei Švietimo įstatyme, nei Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme nėra vartojama formulė „profesinė mokykla“. Profesinio mokymo įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad profesinio mokymo įstaiga – mokykla ar kita įstaiga, kurios pagrindinė veikla – profesinis mokymas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti KVCSĮ 25 straipsnio 3 dalies nuostatas. Atsižvelgiant į tai, kad pagal aiškinamojo rašto ir KVCSĮ nuostatas siekiama integruoti civilinės saugos mokymą į priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo programas, 25 straipsnio 3 dalies 2 sakinyje pakankamas šias programas vykdančių subjektų nurodymas, išbraukiant perteklinius žodžius „ir neformaliojo vaikų švietimo“.

13. KVCSĮ 30 straipsnio 3 dalies nuostatos (30 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro valdytojas ir tvarkytojas yra Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo, kurio 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Registro valdytojas paskiriamas Lietuvos Respublikos įstatymu, nustatančiu valstybės registro steigimo teisinius pagrindus, o registro tvarkytojas (tvarkytojai) paskiriamas (paskiriami) *Vyriausybės priimtu teisės aktu, kuriuo tvirtinami valstybės registro nuostatai*, o šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės registro valdytoju *skiriama ministerija arba ministerijai nepavaldi valstybės institucija ar valstybės įstaiga, kitas juridinis asmuo, jeigu jos vadovas yra asignavimų valdytojas*.

14. KVCSĮ 32 straipsnyje siūloma numatyti galimybę gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, taip pat paskelbus ekstremaliają situaciją, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų valstybės tarnautojams ir darbuotojams pavesti/nurodyti dirbti viršvalandinį darbą, taip pat dirbti poilsio ir švenčių dienomis, atšaukti iš kasmetinių atostogų be darbuotojų sutikimo. Pirma, siūlytina aiškinamajame rašte pagrįsti siūlomo reguliavimo būtinumą (atitinkamų nuostatų nebuvimą Lietuvos Respublikos darbo kodekse ir (ar) kituose darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose, ar kitoki šiuose įstatymuose nustatytą reguliavimą, ar kt.). Antra, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Darbo kodekso 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu yra šio kodekso ir kitų įstatymų prieštaravimų, taikomos šio kodekso normos, išskyrus atvejus, kai šis kodeksas pirmenybę suteikia kitų įstatymų normoms, 3 straipsnio 2¹ dalyje nustatyta, kad mobilizaciją ir karo padėtį reglamentuojančiuose įstatymuose gali būti nustatytos kitokios, negu nustato šis kodeksas, darbo santykius reglamentuojančios normos. Siekiant sistemiškumo, KVCSĮ ir Darbo kodekso nuostatų suderinamumo, siūlytina patikslinti Darbo kodekso 3 straipsnio 2¹ dalies nuostatą numatant išlygą, kad kitokios, negu nustato šis kodeksas, darbo santykius reglamentuojančios normos, gali būti nustatytos ne tik mobilizaciją ir karo padėtį reglamentuojančiuose įstatymuose, bet ir krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančiuose įstatymuose. Kartu, siūlytina įvertinti, ar, siekiant aiškumo, neturėtų būti apibrėžiamos tam tikros poilsio laiko ribos, kaip tai yra numatyta Lietuvos

Respublikos karo padėties įstatymo 16 straipsnio 6 ir 7 dalyse. Taip pat siūlytina įvertinti poreikį atitinkamam reguliavimu pildyti Nepaprastosios padėties įstatymą.

15. KVCSĮ 33 straipsnio 1 dalyje braukтина naudojama formuluotė „gali būti“, nes ekstremalioji situacija visais atvejais būtų skelbiama tik vadovaujantis Vyriausybės nustatyta tvarka.

16. Siūlytina įvertinti tikslingumą papildyti KVCSĮ 40 straipsnį nuostatomis, nustatančiomis atitinkamas garantijas pažeidžiamų asmenų grupėms bei kitu reguliavimu, analogišku nustatytam Karo padėties įstatymo 14 straipsnio 3-6 dalyse.

17. KVCSĮ 2 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad KVCSĮ 28 straipsnio 3 dalies nuostatos taikomos tik tiems statiniams ir jų priklausiniams, kurie pradedami projektuoti ir statyti 2023 m. sausio 1 d. ar vėliau. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina nurodyti, ar, 2023 m. sausio 1 d. ar vėliau, turi būti išduotas projektavimo sąlygų sąvadas, ar statybos leidimas. Pažymėtina, kad tai skirtingos ir laiko prasme nutolusios stadijos.

18. KVCSĮ projekto, kuriuo nauja redakcija dėstomas Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas, priede nurodoma, kad juo įgyvendinama 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB bei 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB.

Vis dėlto, atkreipiame dėmesį, kad tai nėra vieninteliai Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktai, kurie buvo įgyvendinami KVCSĮ projektu keičiamu Civilinės saugos įstatymu. Galiojančios Civilinės saugos įstatymo redakcijos nuostatos didele apimtimi buvo notifikuotos Europos Komisijai kaip perkeliančios ir įgyvendinančios 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičiančią Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičiančią Tarybos sprendimą 2005/671/TVR, 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyvą 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos kelių pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas bei 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas. Be to, kaip kad pažymėta aiškinamajame rašte, KVCSĮ projektas įgyvendina 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo. Vadovaujantis Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 „Dėl Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 10 punktu, įgyvendinami ES teisės aktai nurodomi įstatymo priede. Atsižvelgiant į tai, prašome įvertinti, ar KVCSĮ projektu dėstomas įstatymo priedas neturėtų būti papildytas minėtais ES teisės aktais.

Laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21 patvirtintų Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių 69 ir 79 punktų, turėtų būti parengtos ir Teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupei vertinti pateiktos minėtų ES teisės aktų ir KVCSĮ projekto nuostatų atitikties lentelės. Atitinkamai, prašome KVCSĮ projektą įtraukti į minėtų ES teisės aktų įgyvendinimo planus Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS) bei kartu įkelti parengtas atitikties lenteles. Pažymime, kad KVCSĮ projektą priėmus, jis turėtų būti notifikuotas Europos Komisijai, kaip Direktyvos 2003/4/EB, Direktyvos 2012/18/ES, Direktyvos (ES) 2017/541, Direktyvos 2013/59/Euratomas nuostatas perkeliančių ir įgyvendinančių nuostatų tobulinimas.

Jeigu kurio nors iš išvardytų ES teisės aktų KVCSĮ projektas nebeįgyvendina, prašome atnaujinti jo planą LINESIS nurodant priemones, kuriomis jis bus įgyvendintas.

Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9, 14, 15, 18 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau - LŠSI):

19. Pažymime, kad būtina tikslinti LŠSI pavadinimą, nes siūloma keisti ir Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos 41 straipsnį, tačiau tai neatspindi LŠSI pavadinime. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 2, 16, 17, 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymu, kuris įsigalios 2022 m. liepos 1 d., buvo pakeistas Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo 33 straipsnio 1 dalies 1 punktas, kurį siūloma keisti ir teikiamu derinti LŠSI (minėti įsigaliosiantys pakeitimai neatspindi siūlomame 33 straipsnio tekste).

Dėl Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 21 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 18^l straipsniu įstatymo projekto (ŽULPKĮ projekto):

20. ŽULPKĮ projekto 21 straipsnyje siūlomas nustatyti privataus gyvenimo neliečiamumo apribojimas ir aiškinamajame rašte pateikiami paaiškinimai nedera tarpusavyje. ŽULPKĮ projektu papildymas galiojančio įstatymo 1^l dalies 2 punktas, įrašant „ir privataus gyvenimo“ [ribojimu], o a punkto papildymas žodžiais „taip pat susibūrimus privačiose vietose“, manytina, reiškia tai, kad privataus gyvenimo ribojimu ŽULPKĮ kontekste laikomas būtent susibūrimų privačiose vietose ribojimas ar draudimas, t. y. karantino metu negalėtų būti ribojami kiti privataus gyvenimo elementai, o tik susibūrimai privačiose vietose. Tuo tarpu aiškinamajame rašte (24 puslapis) privataus gyvenimo ribojimas ir susibūrimų privačiose vietose ribojimas pateikiami kaip du savarankiški ribojimai. Siūlome patikslinti aiškinamąjį raštą pagal projekto nuostatas.

21. ŽULPKĮ projekto 1 straipsniu siūlomu nauju Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 18^l straipsniu siekiama suteikti teisę Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrui Nacionalinio visuomenės sveikatos centro teikimu iškilus pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimo pavojui nustatyti fiziniams ar juridiniams asmenims privalomus asmeninės apsaugos priemonių naudojimo reikalavimus, taip pat būtinas visuomenės sveikatos saugos ir higienos sąlygas. Siūloma nuostata siejama tik su pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimo pavojumi, tačiau pažymėtina, jog numatomas reguliavimas susijęs, nors ir netiesiogiai, ir su tam tikrais ribojimais fiziniams bei juridiniams asmenims (pavyzdžiui, srautų valdymas, kuriuo galima apriboti ūkinę veiklą ir pan.), todėl turėtų būti įvertinta, ar tokios teisės suteikimas Sveikatos apsaugos ministrui neturėtų būti siejamas su specialaus režimo, t. y. karantino ar ekstremaliosios situacijos, paskelbimu.

22. Vadovaujantis Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 2 straipsnio 21 dalimi, karantinas – specialus užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių taikymo režimas, nustatomas atskiriems objektams (riboto karantino objektai) ar apkrėstose teritorijose (teritorijų karantinas), o pagal 22 dalį, ribotas karantinas apibrėžiamas kaip karantinas, taikomas, kai karantino objektai yra ribota teritorija, konkretus objektas, konkreti žaliava ir (ar) produktas arba konkreti paslauga. ŽULPKĮ projekto 2 straipsniu siūlomais Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 21 straipsnio pakeitimais Vyriausybė karantino metu įgaliojama nustatyti teritorijų karantino režimo priemones, susijusias su ūkinės veiklos, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimais, pavyzdžiui, nustatyti produktų gamybos, jų realizavimo, geriamojo vandens tiekimo bei paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką (21 straipsnio 1^l dalies 1 punkto b papunktis), tuo pačiu numatant, kad Lietuvos Respublikos vyriausiasis epidemiologas arba apskrities vyriausiasis epidemiologas nustato bei atšaukia riboto karantino objektus, tokio karantino taikymo trukmę ir režimą (21 straipsnio 9 dalis). Kadangi tek riboto

karantino, tiek teritorijų karantino atveju karantino objektas gali būti tam tikra teritorija, taip pat toje teritorijoje esančių kitų objektų (pvz., prekių) ribojimas, iš siūlomų nuostatų neaišku, koks šių normų tarpusavio santykis.

Dėl Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 2, 3, 4 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – VRĮ projektas):

23. Aiškinamajame rašte siūlytina paaiškinti, kodėl Valstybės rezervo įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje „valstybės rezervo tvarkytojas“ keičiamas į „kita įstaiga“.

24. VRĮ projektu keičiamo Valstybės rezervo įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje atsisakoma Vyriausybės dalyvavimo, pritarant valstybės rezervo materialinių išteklių panaudojimui, t. y. atsisakoma šių nuostatų: „Valstybės rezervo tvarkytojo sprendimai panaudoti valstybės rezervą turi būti nedelsiant pateikti Vyriausybei. Jeigu Vyriausybė šioms sprendimams nepitaria, žalą, atsiradusią dėl nepagrįsto valstybės rezervo panaudojimo, valstybės rezervo tvarkytojas atlygina įstatymų nustatyta tvarka.“ Atkreipiamė dėmesį į Valstybės rezervo įstatymo 14 straipsnį, kuriame nustatyta, kad šio įstatymo 13 straipsnyje nustatytais atvejais panaudotų valstybės rezervo lėšų ir materialinių išteklių atsargų atkūrimo terminus ir tvarką nustato Vyriausybė, priimdama sprendimą panaudoti valstybės rezervo atsargas. Vadovaujantis Valstybės rezervo įstatymo 13 straipsnio 4 dalimi ir 14 straipsniu Vyriausybė priimdavo sprendimą pritarti valstybės rezervo tvarkytojo sprendimams panaudoti valstybės rezervą ir kartu priimdavo sprendimą dėl panaudotų valstybės rezervo lėšų ir materialinių išteklių atsargų atkūrimo (žr. pvz. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 15 d. nutarimas Nr. 733 „Dėl pritarimo valstybės rezervo tvarkytojo – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos sprendimams panaudoti jo tvarkomas valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargas“). Priėmus VRĮ projektu siūlomus pakeitimus liks neišspręstas klausimas dėl panaudotų valstybės rezervo lėšų ir materialinių išteklių atsargų atkūrimo.

Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 2, 45, 46, 57, 62 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – GDĮ projektas):

25. GDĮ projekto 3 straipsniu keičiamo Gamtinių dujų įstatymo 46 straipsnio 1 dalyje neatsispindi naujausi, 2022 m. kovo 1 d. įsigalioję šio straipsnio pakeitimai.

Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22, 23, 37 ir 44¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – VĮ projektas)

26. VĮ projekte numatyta galimybė Vyriausybei steigti ministerijoje struktūrinį padalinį – centrą. Siūlomas reguliavimas turėtų būti įvertintas šiais aspektais. Vyriausybės sprendimas steigti ministerijoje struktūrinį padalinį laikytinas kišimusi į ministro kompetenciją (Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 9 punkte nustatyta, kad ministerijos administracijos struktūrą tvirtina ministras). Ministerijai įstatymų turėtų būti pavedama atlikti atitinkamą funkciją (-jas), o jau funkcijos (-jų) įgyvendinimo būdas yra ministro diskrecija. Manytume, kad pareigą steigti centrą, kai pavedama atlikti atitinkamą funkciją, ministrui, taip pat ir Vyriausybės kancleriui, galėtų nustatyti specialusis įstatymas, t. y. KVCŠĮ. Kartu atkreipiamė dėmesį, kad VĮ projekte trūksta nuoseklumo ir sistemiškumo: VĮ projektu keičiamo Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 9 punktas numato, kad Vyriausybės sprendimu struktūrinis padalinys centras gali būti steigiamas ministerijoje ar Vyriausybės kanceliarijoje, Vyriausybės įstatymo 44¹ straipsnis pildomas nuostatomis, apibrėžiančiomis centro (-ų) steigimo Vyriausybės kanceliarijoje tikslus, tačiau Vyriausybės įstatymo 29 straipsnis analogiškais nuostatomis nėra pildomas.

27. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų projektų informacinėje sistemoje nustatytas Projektų derinimo terminas (2022-05-04 – 2022-05-11) neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 27 punkte nustatyto 10 darbo dienų išvados pateikimo termino. Atsižvelgiant į tai, siekiant užtikrinti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintų teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą, prašome užtikrinti visų pastabų, gautų per Vyriausybės darbo reglamente nustatytą 10 darbo dienų terminą, tinkamą įvertinimą.

28. Teisės technikos ir redakcinės pastabos dėl projektų perduotos rengėjams darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Jelena Kučeriaviėnė, 8 (671) 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt

Viltė Smalakytė, 8 (671) 90701, el. p. vilte.smalakyte@tm.lt

Simas Grigonis, 8 (671) 90760, el. p. simas.grigonis@tm.lt

Asta Godienė, 8 (602) 56587, el. p. asta.godiene@tm.lt

Rimvydas Laukis, 8 (674) 25967, el. p. rimvydas.laukis@tm.lt

Julija Sadovnikova, 8 (684) 61517, el. p. julija.sadovnikova@tm.lt